

Masarykova městská knihovna v Přerově

Půda pro vybudování veřejné knihovny, všeobecně přístupné, byla v Přerově připravena před světovou válkou knihovny různých spolků a korporací. Hned po národním převratě roku 1918 organizace mladé generace čsl. státopráv. demokracie z podnětu přátel dr. L. Calábka, odb. učitele V. Chmelaře, Karla Hauka a dr. J. Staňka vedla akci pro zřízení veřejné knihovny, jež by soustřeďovala vedle zábavných knih i knižní materiál ke studiu. Potřebu a nutnost podobné knihovny, jejíž program vypracoval dr. L. Calábek, uznaly všechny kulturní spolky, politické strany a městská rada. Spolky, které měly knihovny pro své členy, přislíbily příští veřejné knihovně zdarma všechny knižní obsah svých knihoven; také městská rada slíbila účast na budování této veřejné knihovny, jež na paměť návratu prvního presidenta T. G. Masaryka do osvobozené vlasti, byla nazvána „Masarykovou knihovnou“. Bylo zřízeno přípravné družstvo Masarykovy knihovny, které provádělo sběrací akci knih i peněz. Toto družstvo, v jehož čele stál lékárník Ph. Mr. V. Nečas, provedlo splnutí spolkových knihoven; sluší tu připomenouti spolky, jež daly k dispozici své knihovny: Čtenářský spolek, Dělnický vzdělávací spolek Svornost, Vzdělávací beseda Havlíček, Lidová knihovna.

Budovaná knihovna byla umístěna v tělocvičně nynější Žerotínovy školy v Palackého ulici, kde však knihy vlněm velmi trpěly. Tak ještě před vydáním zákona o zřizování veřejných knihoven obecních z 22. července 1919 byla otázka veř. knihovny uspokojivě vyřešena. Městská rada v létě vypsalala konkurs na místo knihovnické, jehož obsazení provedla na podzim. Město podle zákona přejalo péči o náklad jak osobní, tak věcný, a přípravné družstvo odevzdalo městu knihovnu asi o 6000 až 7000 svazků a částku kolem 40.000 Kč, za niž byly nakoupeny knihy. Knihy byly hned zatímne katalogisovány a v listopadu roku 1919 byla knihovna přestěhována provisorně do Městského domu, kde jí přikázané místnosti záhy nestačily.

Knihovna koncem roku 1920 měla kolem 12.000 svazků a do konce r. 1932 vzrostla přibližně na 32.000 svazků.

Činnost započala knihovna počátkem r. 1920 a dosáhla za první rok 867 zapsaných čtenářů, 8592 návštěv a 18.940 půjčených knih; výkonnost knihovny každého roku vzrůstala a za 13 let působnosti do konce r. 1932 knihovna měla 15.968 zapsaných čtenářů, jejichž návštěva činila 340.969 osob, které si vypůjčily celkem 786.036 knih; z toho připadá na naučné knihy 44.910 výpůjček; ostatek činí knihy zábavné, hudebniny a knihy pro mládež. Celkový náklad na udržování a vybavení knihovny za léta jejího trvání, dosáhl částky přes 1 milion 120.000 Kč.

Masarykova městská knihovna dbá, aby byla živým, moderním ústavem vzdělávacím města Přerova. V roce 1927 organizovala výstavu knih v rámci prvního týdne české knihy, v r. 1930 uspořádala výstavu knih T. G. Masaryka, spisů, napsaných o jeho osobě a dále knih, jednajících o národním osvobození. Po výstavě zásoby knih tohoto oboru byly podstatně doplněny a výsledkem byl známý „Seznam spisů T. G. Masaryka, spisů o T. G. Masarykovi a děl o národním osvobození“, obsažených v Masarykově městské knihovně a vydaný r. 1931. Téhož roku uspořádala naše knihovna při oslavách 60. výročí založení státního reálného gymnasia výstavu knih, jež napsali bývalí žáci, absolventi a profesori ústavu; tuto výstavu, do značné míry úplnou, provedla knihovna ze svého vlastního knižního bohatství a ukázala tak, jakým kulturním přínosem v národním životě zúčastnil se tento ústav. Knihovna už několik let trpí citelným nedostatkem místa a vhodných místností. Tento trapný nedostatek brzdí její rozvoj; knihovna nemůže ani extensivně, ani intenzivně pracovat na škodu veřejného kulturního života v Přerově. Je nejvýše nutno, aby umístění knihovny bylo uspokojivě rozřešeno, aby se veřejná knihovna a čtení mohly i u nás stát národní institucí, jak v jednom projevu požaduje president T. G. Masaryk.